

Evropská a česká reakce na migraci z Ukrajiny

8. týden

Timeframe

- 24. února 2022 Rusko napadlo Ukrajinu, následovalo přijetí několika balíčků sankcí a pomoc Ukrajině
- 2. března Evropská komise navrhla aktivovat směrnici o dočasné ochraně
- 4. března se rozhodnutím Rady (EU) 2022/382 poprvé v historii EU stanovilo, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob ve smyslu článku 5 směrnice **2001/55/ES**, a zavádí se jejich dočasná ochrana (na celoevropské úrovni); **Irsko, Švýcarsko, Lichten. Norsko a Island in, Dánsko out – [but!](#)**
- 31. května Evropská komise zahájila fungování platformy EU pro výměnu informací o osobách využívajících dočasnou ochranu

Dočasná ochrana

— Kdo má nárok na dočasnou ochranu?

Ukrajínští státní příslušníci pobývajcí na Ukrajině před 24. únorem 2022 a jejich rodinní příslušníci vysídlení po 24. únoru 2022 včetně.

Osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci jiných třetích zemí, kteří před 24. únorem 2022 na Ukrajině požívají mezinárodní ochrany nebo rovnocenné ochrany, jakož i jejich rodinní příslušníci, kteří byli 24. února 2022 nebo později z Ukrajiny vysídlení.

Státní příslušníci třetích zemí, kteří nejsou státními příslušníky Ukrajiny, a osoby bez státní příslušnosti, které mohou prokázat, že oprávněně pobývaly na Ukrajině před 24. únorem 2022 na základě platného povolení k trvalému pobytu vydaného v souladu s ukrajinskými právními předpisy, a které se nemohou za bezpečných a trvalých podmínek vrátit do země původu, mají nárok buď na dočasnou ochranu EU, nebo na odpovídající vnitrostátní ochranu v závislosti na zemi Unie, v níž se nacházejí.

— **Jak dlouho se bude status dočasné ochrany uplatňovat?**

Do 4. března 2023. Pokud budou přetrvávat důvody pro přiznání dočasné ochrany, bude automaticky dvakrát prodloužena o 6 měsíců, tzn. až do 4. března 2024. V případě, že budou důvody pro dočasnou ochranu trvat i poté, může Evropská komise Radě EU navrhnout prodloužení dočasné ochrany až o další rok (tj. do 4. března 2025).

— Na co mám v rámci dočasné ochrany nárok?

- práva k pobytu
- přístup k ubytování
- pomoc v oblasti sociálního zabezpečení
- lékařskou péči, včetně péče o duševní zdraví a psychologickou podporu dětí
- zákonné opatrovnictví a bezpečné umístění dětí a dospívajících bez doprovodu
- přístup dětí a dospívajících ke vzdělání nebo odborné přípravě
- přístup na trh práce (s ohledem na příslušnou politiku zemí EU v této oblasti)
- přístup k bankovním službám – např. otevření základního bankovního účtu
- právo přestěhovat se do jiné země EU před vydáním povolení k pobytu
- právo volně se pohybovat v zemích EU po dobu 90 dnů během období 180 dnů od vydání povolení k pobytu v hostitelské zemi EU

— Jaký je rozdíl mezi dočasnou ochranou a azylem?

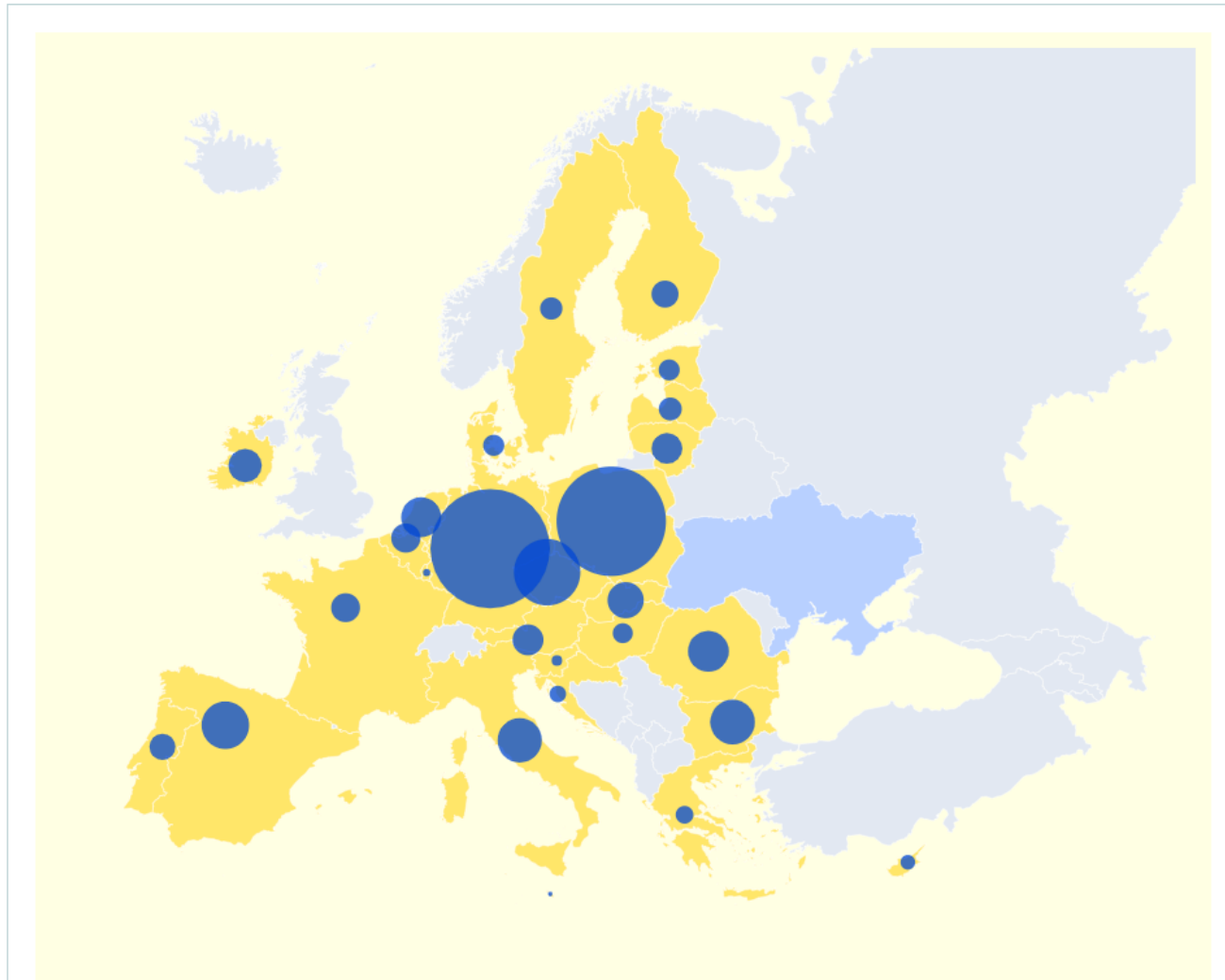
Dočasná ochrana slouží k poskytnutí okamžité ochrany vysídleným osobám, včetně těch, které uprchly z oblastí ozbrojeného konfliktu. Dočasná ochrana sice nemá vliv na právo požádat o mezinárodní ochranu, nicméně snižuje potřebu požádat o mezinárodní ochranu okamžitě, protože na jejím základě získáte povolení k pobytu a související práva. Maximální oba trvání dočasné ochrany je vymezena [právem EU](#).

Azyl je individuální právo udělené na základě zvláštního správního a právního řízení, které určí, zda máte oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních, dále z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám či zastávání určitých politických názorů. Azyl je možné po jeho udělení odebrat, kdykoli vyvstanou nové skutečnosti nebo zjištění naznačující, že existují důvody pro přehodnocení jeho platnosti.

Reakce ČR

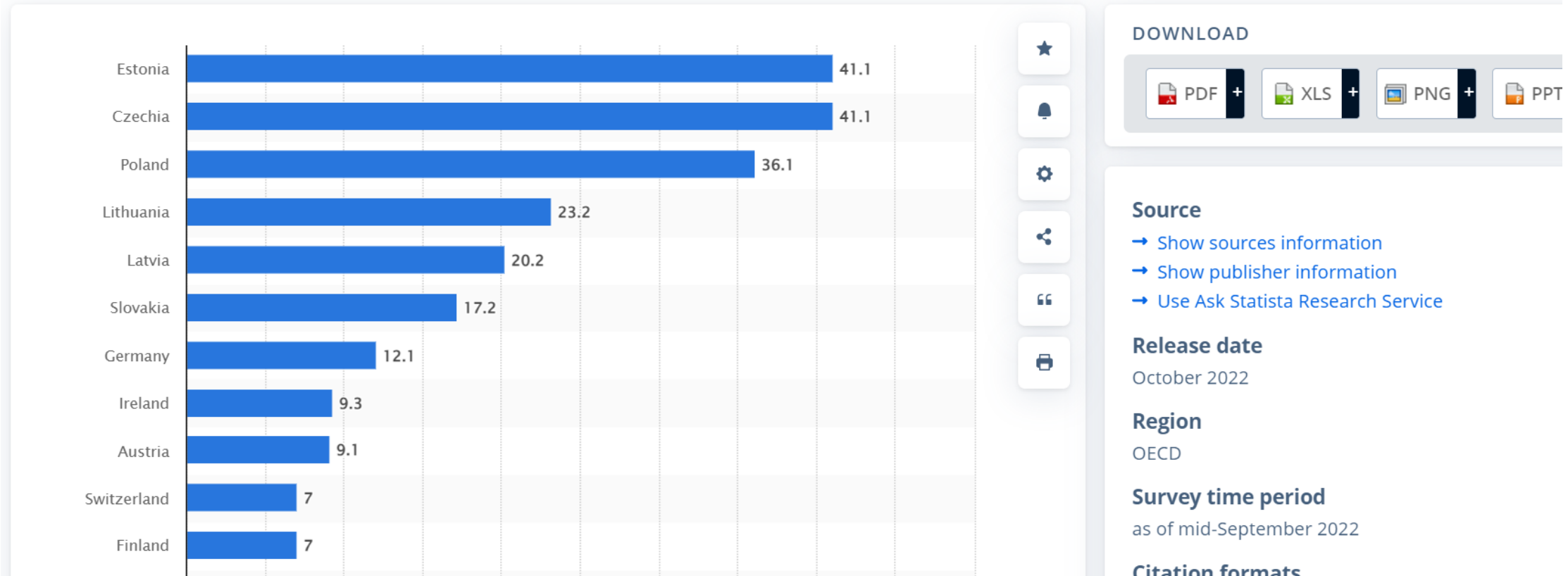
- **Lex Ukrajina** se skládá ze tří norem na pomoc uprchlíkům z Ukrajiny. Zákon navržený MV upravuje přidělování dočasné ochrany, právní status uprchlíků a přístup ke zdravotní péči, zákon navržený MPSV zaměstnávání, **sociální zabezpečení** a dětské skupiny a zákon navržený MŠMT přístup ke vzdělávání.
- Zákony byly zrychleně projednány Parlamentem, podepsány Prezidentem a vstoupily v platnost publikací ve Sbírce zákonů **21. 3. 2022**. Jsou přijaty na dobu jednoho roku a mohou být automaticky prodlouženy o další rok.

Refugees from Ukraine who benefit from temporary protection in the EU

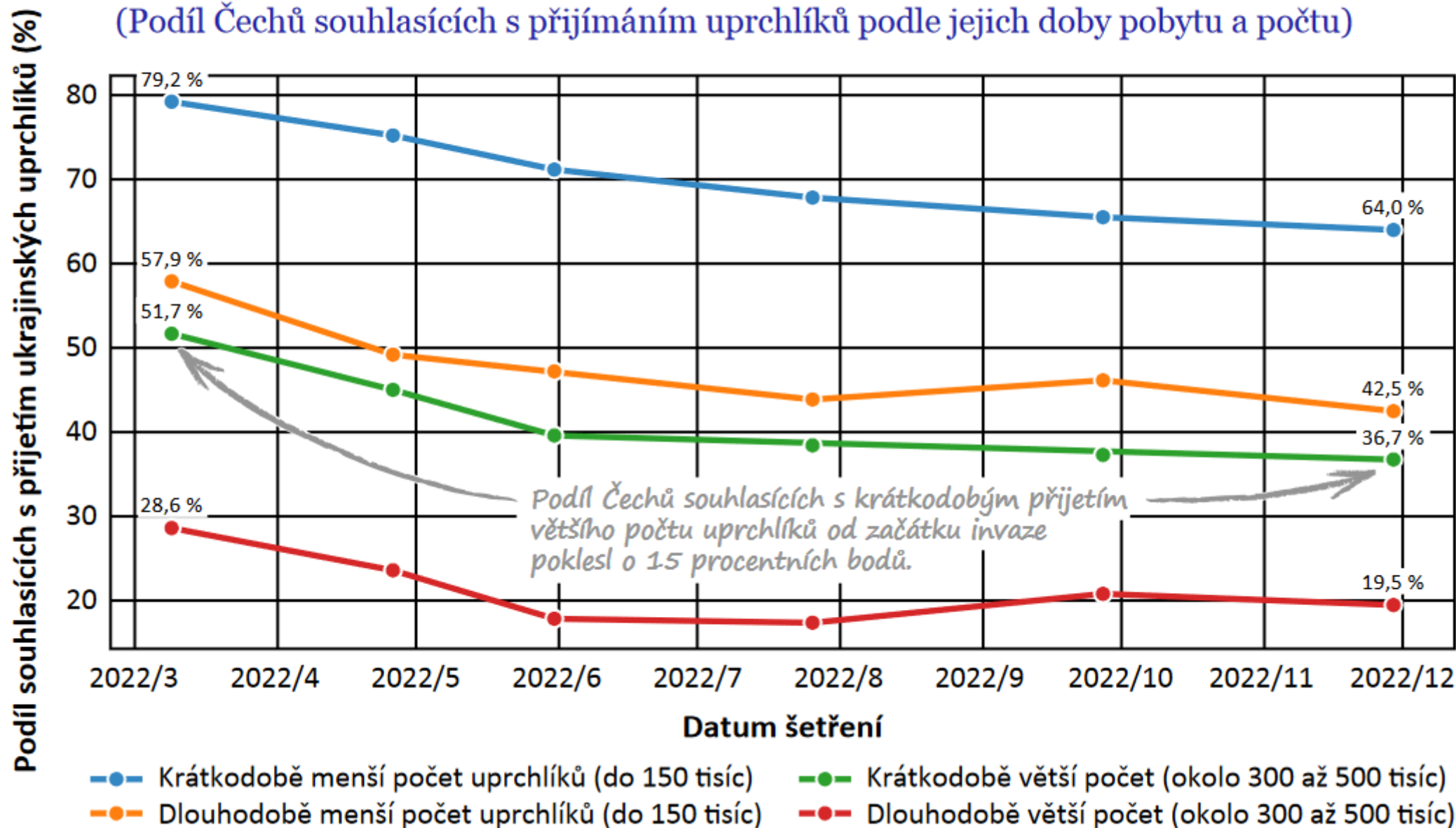

<https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/ukraine-refugees-eu/>

Number of Ukrainian refugees per thousand inhabitants in OECD countries as of mid-September 2022

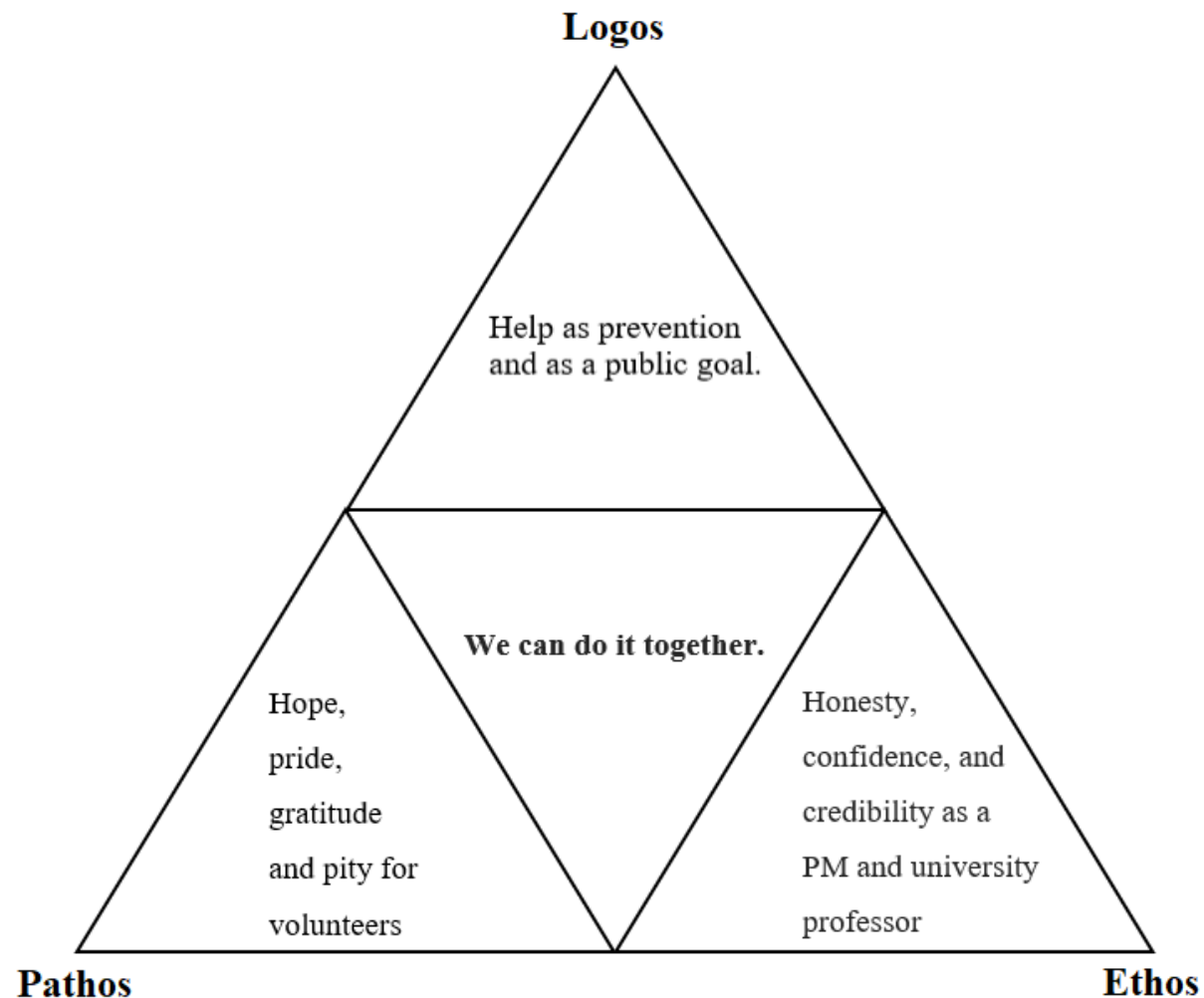
Graf 3: Vývoj souhlasu s přijímáním uprchlíků z Ukrajiny
(Podíl Čechů souhlasících s přijímáním uprchlíků podle jejich doby pobytu a počtu)

Sociodemografické a ekonomické charakteristiky respondentů hrají významnou roli²¹:

- ženy souhlasí s přijímáním uprchlíků výrazně méně často;
- vzdělanější respondenti souhlasí naopak častěji;
- lidé, kteří se s Ukrajinci žijícími v Česku již znají, souhlasí s přijímáním výrazně častěji;
- podíl ukrajinské menšiny v regionu před válkou nemá na míru souhlasu s přijímáním vliv;
- finanční potíže domácností vedou k nižší míře souhlasu;
- krátce po začátku války byl souhlas o 12 procentních bodů vyšší než ve druhé polovině roku 2022;
- největší rozdíl je u osob, které jsou silně přesvědčeny, že příčinou války je nevyprovokovaná ruská agrese: s přijímáním uprchlíků souhlasí v průměru o 36,3 procentních bodů častěji.

Petr Fiala a jeho rétorika z března 2022: ‘My to společně dokážeme’

Zadání k práci ve skupině:

- **Zpětná vazba od jednoho z recenzentů:**

This was primarily a qualitative question to further a theory about civic engagement among adolescents, but I did not see any clear policy or practice implications stated. Given the immediate policy implications of the issue of migration generally, and in the CEE specifically, this seems relevant.

Otázka k práci ve skupině:

- Jaké by tedy mohlo být „policy or practice“ doporučení vyplývající z článku, který jste měli číst na dnešní hodinu?